

két kötetben Komárom megye 1945—1965 évekre vonatkozó sajtócikk bibliográfiája. Készülnek az évfordulóhoz kapcsolódó ünnepi könyvkiállítások és a jubileumi irodalmat népszerűsítő ajánló polcok is, mégpedig nemcsak a járási és a városi könyvtárakban, hanem a nagyobb községi könyvtárakban is. A megye könyvtárosai a megyei könyvtár és a könyvtáros egyesület helyi csoportjának rendezésében két emlékülésen vesznek részt. A témák: Hazánk könyvtárügye 1945—1970; Lenin és a könyvtárak. Dorogon, Esztergomban, Komáromban, Oroszlányon, Tatán emlék-

ülés illetve irodalmi est szerepel a könyvtárak ünnepi programjában. A Komáromi Járási Könyvtár az úttörők és a KISZ-esek részére járási szavalóversenyt rendez. A gyermekkönyvtári programok sorában valamennyi könyvtár gyermekrajz pályázatot hirdet a felszabadulással kapcsolatos olvasmányélményekből. Tatabányán a városi könyvtár vetélkedőt szervez a fiókkönyvtárak gyermekolvasói részére. Tatán partizán élménybeszámolóra kerül sor, Esztergomban 1945-ös dokumentumok gyűjtésére hirdettek pályázatot az ifjú olvasók körében.

A VASÁRNAPI NYITVATARTÁSRÓL

Csukott ajtókkal nem lehet vendégeket fogadni!

A *Könyvtáros* ez évi januári száma okos, érdekes cikket közölt Páll Gézától, aki eredetileg a *Keletmagyarországban* megjelentetett írásában arra hívja fel a figyelmet, hogy szükségessé válik vagy vált máris a könyvtárak vasárnapi nyitvatartása.

Páll Géza, aki úgy vélem, nem könyvtáros, hanem újságíró, idézi a könyvtárosok azon óhaját, hogy ne fessegesse ezt a kérdést, hiszen a könyvtárost is megilleti a vasárnapi pihenés; s ha valaki akar, hétköznapi is kölcsönözhet könyveket stb. Végül emlékeztet a fő ellenérvre: „Különben nincs is igény rá.”

Függetlenül attól, hogy mennyiben van igazuk a „kiváló és hivatásukat szenvedélyesen művelő” könyvtárosoknak, hadd mondjam el tapasztalataimat erről a csakugyan kényesnek látszó kérdéstről, különösen e kérdés leglényegesebb részéről, hogy tudniillik van-e igény a vasárnapi nyitvatartásra. Előre kell bocsátanom, hogy úgynevezett kiemelt tiszteletdíjas községi könyvtáros vagyok, aki *tízennégy éve minden vasárnap nyitva tartom a könyvtárt*. Hogy van-e több vasárnap is nyitvatartó könyvtár Fejér megyében az abain kívül, nem tudhatom. Tapasztalataim tehát csupán egy községi könyvtár tapasztalatai, de azt hiszem, vonatkozhatnak más, nagyobb könyvtárakra is.

Hogy ne tűnjek nagyképűsködőnek, őszintén meg kell írnom, hogy kezdetben még nem a meggyőződés készítetett a vasárnapi nyitvatartásra. Több mint tíz éven át hetenként háromszor kellett nyitva tartanom a könyvtárt, de pedagógusi elfoglaltságom miatt csak két szabad estém volt hétköznapon a könyvtári órák megtartására. Maradt tehát harmadik nyitvatartási napnak a vasárnap délelőtt. Amikor aztán az új gazdasági mechaniz-

mus szellemének félreértése következtében a helyi tanács heti kétszeri alkalomra csökkentette a könyvtár nyitvatartását — persze, a tiszteletdíj csökkentésével —, akkor már beszüntethettem volna a vasárnapi kölcsönzést, de a tapasztalat s az igény az elért eredmények megtartására kényszerített rá, hogy az egyik nyitvatartási napnak továbbra is meghagyjam a vasárnap délelőttöt. S az elmúlt utolsó évek igazolták ezt a döntésemet.

Olvasóim az eltelt majdnem másfél évtized alatt úgy *megszokták a vasárnapi nyitvatartást, hogy ezt már megszüntetni nem lehet.* — Községünkben a közeli Székesfehérvárra naponta négyezer ember jár be dolgozni. És itt vannak még a bejáró középiskolások is. A dolgozók és a diákok fáradtan, gyakran későn, néha az éjfél előtti vonattal érnek haza. Sem idejük, sem kedvük nincs már a könyvtárba menni. Nem állítom, hogy vasárnap aztán tülekednek a könyvtárban, de akinek szellemi igénye úgy kívánja, vagy a tanuláshoz szüksége van könyvre, nyitva találja a könyvtárt ezen a napon is. Különben is a téli esték rossz időjárása, a hiányzó gyalogutak, a gyér közvilágítás sokakat arra készítet, hogy inkább vasárnap délelőtt menjen a könyvtárba. S ha a bejáró dolgozó nem is mindig maga jön el, de vasárnap reggel, kipihenten már van kedve felírni gyermekének a könyvcímet vagy megüzenni, hogy milyen könyvet akar.

A bejáró középiskolások egyik része is csak vasárnap jár könyvtárba. Ennek oka részben az, hogy a hétköznapi esti kölcsönzés zsúfoltabb; nem érek rá a középiskolai kötelező olvasmányokat nekik úgy kikeresni, mint vasárnap délelőtt. (Talán biztatónak mondható, hogy a 14 éven felüli olvasók száma állandóan jóval több

az általános iskolások számánál.) Az sem elhanyagolható érv a vasárnapi nyitvatartás mellett, hogy az általános iskola alsó tagozatú tanulói kizárólag vasárnap jönnek, mivel őket este nem engedik szüleik a könyvtárba. Több nyugdíjas olvasónk van, aki — talán félve a rossz utaktól — csak vasárnap jár kölcsönözni.

Persze, ha a hétköznap csti kölcsönzés idején rendkívül rossz az időjárás — esőzés, hófúvás, erős hideg van —, elkészül-

hetek rá, hogy vasárnap többen lesznek a könyvtárban, mint a hétköznapi estén. S ez nem egyszer megtörténik. Például az egyik júniusi hétköznapi este csak tizennyolcan fordultak meg a könyvtárban, de vasárnap már negyvenhárman! S ezek előtt csukjam be vasárnap a könyvtár ajtaját? Nem lehet csukott ajtókkal olvasókat toborozni, vendégeket fogadni!

Tanka János

Nem divat, hanem társadalmi szükséglet

Tíz éve, hogy szombaton és vasárnap nyitva tartom a mátrafüredi könyvtárt. Ekkor jön a legtöbb olvasó. A kezdeményezés nem töle ered, hanem az olvasóktól, akiknek a szabad szombatokon jut a legtöbb idejük a könyvtárba járásra. Zárjam ki őket, mert a vasárnap nekem is vasárnap?

Nincs igény a vasárnapi nyitvatartásra? Nem jelzik az olvasók? Naiv érvelés. Sok hely akad, ahol nem is fogják, mert nem tudják, hogy ilyen is lehetséges. A mi feladatunk, hogy felhívjuk a

figyelmet a könyvekre és az olvasási lehetőségekre, akkor majd rohamot indítanak a könyvtár könyveire. Természetesen ez nem megy máriól-holnapra, meg kell dolgozni érte.

A vasárnapi nyitvatartás nem divat, nem is hóbort, hanem szükséglet, társadalmi igény, amely mindenkit tennivalóra kötelez. Egyébként *nem kell egész vasárnap nyitvatartani*, csak a szükséglet szerint, amit egy idő után már pontosan le lehet mérni.

Kovács László

A könyv összeköt minket

Csaknem 50 évi szolgálat után nyugalomba vonult Bánk Ferenc, a 3. sz. Fővárosi Szabó Ervin kerületi könyvtár vezetője, aki 1923 óta megszakítás nélkül dolgozott a Százados úti öreg könyvtárban. Búcsúszavak helyett az alábbiakban részleteket közlünk egyik régi olvasójának hozzá intézett leveléből.

Kedves Feri bácsi! Ne haragudjon, hogy soraimmal zavarom, de több évtizedes ismeretségünk szinte kötelez a levélíráásra. Furcsa, de elérzékenyültem, mikor megtudtam, hogy már nem fog nekem több könyvet adni.

Mikor néhány nappal ezelőtt az újjáalakított könyvtárban jártam, s tekintettel hiába kerestem a megszokott munkatársak között, a könyvtárosok elmondták, hogy Feri bácsi nyugdíjba ment. Feri bácsi — mondhatom én, aki most töltöm be az 50. évemet? Talán igen, hisz mint kiskgyerek körülbelül 40 évvel ezelőtt léptem be először a Kis könyvtárba. Elemi iskolás koromban már szerettem a könyvet. Ez a szeretet vezetett végig az elmúlt 40 éven. Nem mondom, hogy jó olvasó voltam, hiszen a legendaszertelenből válogattam meg olvasmányaimat. Vidám könyvek után klasszikusok, szocialista, ateista könyvek, kalandregények vegyesen szerepeltek olvasmányaimban. Szeretettel gondolok vissza Feri bácsira, aki kezdetben megpróbált irányítani olvasmányaimban, majd látván, hogy reménytelen eset vagyok, rám bízta a könyvek kiválasztását.

Most, hogy több évtizedes szolgálata után megérdemelt pihenésre tér, bizo-

nyára lesz ideje elmélkedni azon, hogy hány fiatalot nevelt a könyv szeretetére, megbecsülésére. Látta az első lépéseket, amikor még a gyermek — jómagam is, körülbelül 40 éve — szülei kíséretében megjelent a könyvtárban, és látta azt is, amikor a gyermek felnötté válva saját gyermekét vezette be először a könyvtárba. Nemzedékek nőttek fel a szeme előtt. A volt gyermekolvasók közül nem egy még most is visszatér a régi könyvtárba, holott közelebb is találna könyvtárt. Hívja őket az a szellem, az a könyvtárszeretet, amely Feri bácsiból és munkatársaiból feléjük sugárzott. Hívja őket most is a barátság, megszokott környezet, amely a múltra, a fiatalságukra emlékezteti őket.

Drága Feri bácsi! Nem búcsúzó, hiszen nem váltunk el végleg. A könyv összeköt minket, és ha mint olvasónak és könyvtárosnak meg is szűnt a kapcsolatunk, összekötnek minket az emlékek is. Megköszönöm több évtizedes odaadó munkáját, emberszeretetét, elnéző jóindulatát a késéseknél, és főleg azt a műveltségbeli gyarapodást, melyet az olvasáson keresztül az Ön segítségével szereztem. Köszönti egy régi olvasója:

Tátrai József